

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones de Sa[n]ctis Hyemales, Estiuales, De
festiuitatibus Jesu christi, Beate virginis et alior[um]
Sanctor[um] ... Venera[n]di patris, fratris Nicolai deniise
Ordinis Minor[um] de obseruantia ...**

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

S[e]c[und]o ad receptione[m] suauissima[m] respectu s[e]c[und]i
aduent[us] q[ui] e[st] su[m]me desiderabil[i].

urn:nbn:de:hbz:466:1-30625

De procuratione acceleratōe Fo. II

Quoꝝ deus venter est ꝛc. Tales vtiqꝫ fa-
ciunt festū ventris plus solliciti de refecti-
one carnis morture qꝫ de refectiōe men-
tis in eternū durature. **Beꝛꝫ.** Sic stulti
extimarōres de nūmīs marinā ꝛ de ma-
rimis minimā curā gerunt. Multi em̄ p̄-
parant sollicitē. prob̄ dolor. non corda do-
mino sed vestimenta ostēdenda mūdo. **Lō-
tra qꝫ** **Barth. xxiij.** Ne vobis qꝫ munda-
tis id qꝫ defozis est: intus autē pleni estis
rapina ꝛ imundicia ꝛc. Ne vobis quia si-
miles estis sepulcris dealbatis qꝫ foris
apparent hominibꝫ speciosa: intus p̄o ple-
na sunt ossibus mortuozꝫ ꝛ omni spurcicia
Tales vtiqꝫ sūt qui sine dei timore viuūt.
quia dicitur **Ecc. ij.** Qui timent dominū
inquirent que beneplacita sunt illi: ꝛ seque-
tur. Qui timent dominū p̄parabunt cor-
da sua ꝛ in conspectu illius sacrificabunt
animas suas. Hunc itaqꝫ quis dñi natiui-
tatem celebraturi sumus: necesse est vt di-
ligētissime corda nostra p̄paremꝫ. **Amos.**
ij. Preparare in occursum dei tui ist. ho-
ra est igit̄ tā nos de somno surgere

Tertio in eplā tangit rō-
nis predicte confirmatio: cum dicit. Sed
induumini dñm iesum ch̄m. q. di. bene
debetis abijcere opera tenebrarꝫ ꝛ indue-
re arma lucis qꝫ iter non potestis indue-
re dominū iesum ch̄m: quod tamen ē vo-
bis p̄necessarium. Induumini igit̄ domi-
nū iesum ch̄m. i. confortate vos ꝛ cōfigu-
rate sibi imitando sanctitate conuersa-
tionis sue que ad modū decet ꝛ oportet sin-
gulos christianos. Conuenienter autē dicit̄
tur dominꝫ iesus indumentū veri ch̄iani.
Indumentū enī est corpis arcūdarium:
interni caloris conservatiuum: ꝛ nocuenti
exterioris p̄seruatiuum siue repulsiuum. sic
dominus iesus p̄ns cordi humano p̄ gr̄az
ipm̄ vndiqꝫ circūdat: feruore charitatis cō-
seruat ꝛ ab hostibꝫ p̄seruat. **Jo hñ dicitur.**
Induumini **Eph. iij.** Renouamini in spi-
ritu mentis vestre ꝛ induite nouū hoīem
i. ch̄m qꝫ fin̄ deum creatus ē scꝫ qꝫ ad
ad humanitate in iusticia ꝛ sanctitate veri-
tatis. In p̄dicis autem p̄bis vtiqꝫ indui-
mini dominū iesum ch̄m: p̄ illa tria no-
mina dominū: iesum ch̄m: intelliguntur
tres cōditiones desiderabiles propter qꝫ

vtiqꝫ tota mente desiderare debemꝫ sic in-
dumini. **Prima est cōditio venerande sub-
limitatis** quia dñm̄ **Apoc. xij.** Dñs do-
minantiū. Ideo ipm̄ induimini p̄ subiecti-
onis reuerentiā. **Secda est cōditio p̄fici-
derande vtilitatis** quia iesum. i. saluatore.
Bar. j. Vocabis nomen eius iesum. ip̄e
em̄ saluū faciet pplm̄ suum ꝛc. Ideo ipm̄
induumini p̄ affectionis beniuolentiam
**Tertia est cōditio obseruande necessi-
tatis** quia ch̄m. i. vnctum plenitudie
gracie a quā omnis alia gratia deriuat.
ꝛ sic gratiam que nobis p̄maxime necessa-
ria est habere non possumus nisi ipm̄ idu-
amur. **Joan. j.** Gratia et veritas p̄ iesum
ch̄m facta est. Et ibidem: de plenitudine
eius omnes accepimus. Ideo ipm̄ indui-
mini p̄ conformationis efficaciam: quia ch̄m
stiam dicitur a ch̄o. Hec itaqꝫ nos exci-
tare debent ad dominū induendū. H est et
indumentū dignissimū: vtilissimū ꝛ maxie
necessarium. ergo sine retardatione indui-
mini dñm ꝛc. quia hora ē tā nos d̄ somno
surgere. **Beꝛꝫ.** **Uos qꝫ in puluere estis ex-
pergissimini ꝛ laudate.** Ecce dominus ve-
nit cum salute: venit cum vnguentis: venit
cum gloria. Neqꝫ enim sine salute venit ie-
sus: neqꝫ ch̄m sine vnctione: neqꝫ sine
gloria venit ip̄e filius dei: siquidem ip̄e ē
salus: se victio: ip̄e gloria. Hec ille. **O**
igitur anima peccatrix anima somnolenta
negligens dura ꝛ pigra expergiscere ꝛ cō-
templare deuote aduersus filij dei dulce
dñem pro natiuitate. Sicut em̄ dicit **Au-
gustinus.** Venit ad nos celestis negocia-
tor accipere contumeliā ꝛ dare honorem:
subire mortē ꝛ dare vitam: haurire igno-
mintā ꝛ dare gloriā. Accepit quod hic
abūdat n̄sci laborare ꝛ mori. dedit reua-
sci resurgere ꝛ in eternū regnare. Hec ille
Audi igit̄ q̄aia audi paulū ministrū ch̄m
sponsū tuū qꝫ dicit Induumini dñm ch̄m.
Jo potꝫ audi ip̄m sp̄m̄ dicit **Can. xij.**
Pone me sic signaculū sup̄ eoz̄ tuū ꝛ sic si-
gnaculū sup̄ brachiū tuū. Hec ille. Et sic
hora sapiens **Ecc. v.** Ne tardes p̄uerti
ad dñm ꝛ ne differas de die in die ꝛc. qm̄
sicut dicunt verba p̄sumpta p̄ t̄m̄nate
Hora ē tā nos ꝛc.

**Secūdo hora est vt nos p̄paremus ad
receptionem suauissimā ꝛ h̄ respectu**
AA 2

Ber. de aduentu dni

Et dicitur aduentus qui est summe desiderabilis. scilicet aduentus in mente. Quid enim desiderabilis est potest eo in quo sunt omnia desiderabilia: et propter quod finaliter habendum cetera omnia desiderabilia sunt. Aug. Auge domine desiderium et da quod peto: quoniam si cuncta que fecisti dederis mihi non sufficit seruo tuo nisi teipsum dederis. Bern. in ser. de triplici innouatione. In primo aduentu venit in carne et infirmitate. In secundo in spiritu et future. In ultimo in gloria et maiestatem. Aduentus siquidem iste medius. Quasi aduentus est per quem primo venit ad ultimum. In primo fuit christus redemptio nostra. in ultimo appropinquabit vita nostra. In isto requiescit et solatio nostra. Idem super Cant. ser. lxxv. Magnus bonum querere deum. Ego habui nulli in bonis anime secundum existimo: non pedum aut passibus desideris quare deus. Hec ille. Desiderium profecto quod hunc diuinum aduentum non desiderat: quod ad ipsum respiciendum non se parat. Aug. Ne misere anime que christum non querit nec amat arida manet semina. Hec ille. Hora est igitur ut nos preparamus in hoc sacro tempore ut ipsum christum in mentibus nostris recipere valeamus. Hec autem preparatio non corporis sed cordis est: quia et corde quod dicitur est deus: et cor nostrum ipse querit et in nostro corde dignum habitare. De primo Sap. i. In simplicitate cordis quare illi. Et Deut. x. Inuenies eum si tamen rotas corde quaeris. De secundo puer. xxii. Filius pater mihi cor tuum. De tertio Eph. iij. Interiori hominem habitare christum per fidem in cordibus vestris. Sunt igitur corda preparanda ut dominum iesum spiritum suscipiamus. Et hoc tripliciter preparatio.

Prima est preparatio ornatue dispositionis.

Secunda est aperitue affectus.

Tertia est affirmatiue unionis.

Prima igitur est preparatio et.

Non enim habitare vult nisi in corde mundo et ornato. Ps. Tu autem in sancto habitas. Videmus enim quoniam propter terrenum preparat hospitium et mundum et ornatum: quanto magis celesti regi preparandum est cor mundum et spiritibus ornatum. Est autem huiusmodi dispositio ornatue necessaria triplex.

Prima est dispositio in mundo et purgatione. Greg. Si quis diues et potes domum vestram intrare: cum si frequenter tota domus mundaretur. Tergat ergo sordes prauis operibus deo preparat domum cordis. Raymo super Joa. Dominum deum tuum suscipere. Et habitaculum cor-

dis tui emunda et sciam tuam ab operibus mundanis et a superfluis et inuidis cogitationibus. Quia mundus habitatio: mundum querit domum. Et Bern. ser. de aduentu. Sicut ad operandum salutem in medio terre semel venit in carne visibilis deus: ita hodie ad salutandas animas singulorum in spiritu venit et invisibilis. Hec te oportet o homo maria transire: non penetrare nubes: non transalpinares necesse est. Quis ad temetipsum ipsum occurrere quoniam prope est habitum in ore tuo et in corde visus ad omnis confessionem et cordis confessionem: accurre ut saltem creas de sterquilino misere et scie: quoniam indignum est illic autorem puritatis intrare. Hec ille. Secunda est dispositio necessaria ordinatiua. In hospitio principis requirunt videntia et paramenta. Hec enim sufficeret mundatio. Domum enim mundam si vacans fuerit potest spiritus inmundus inhabitare: ut habetur Mat. xij. et Luc. xi. Ego. xx. In omni loco in quo memoria facta erit nominis mei veniam ad te et benedictionem tibi. Quid autem hospiti christo prouidendum sit figurat. iij. Reg. iij. ubi de helise propheta. Et miller sumamque viro suo. Aniad hoc quod vir dei sanctus est iste qui transiit per nos frequenter. Faciamus ergo cenaculum paruum et ponamus ei in eo lectulum et mensam et sellam et cadellabrum: cum venerit ad nos maneat ibi. Hec ibi. Sumamque iterum pretaur misera vel captiua: mortificans vel mortificata. et conuenienter sicut animam rationalem adhuc in corpore existentem que miserata est et captiua. quia ut dicitur Sap. ij. Corpus quod corruptum aggrauat animam. Debet etiam esse mortificans corpus et mortificata quod ad affectiones sensuales. Col. iij. Mortificate membra vestra que sunt super terram: fornicationem: inuidiam: libidinem: concupiscentiam malam: et auaritiam que est similitudo lacorum seruicium. Helise autem interpretatur deus meus saluator. Ideo conuenientissime figuram christi gerit. Si ergo vix heliseus. i. christum vis habere hospitem: prepara primo sicut habitaculum paruum. i. cor humile. Aug. iij. confes. Quod suavis es diues: humiles cordes de sunt domus tua. Secundo prepara lectulum. i. cor quietum in quo ipse dominus ut in lectulo quiescat. quia ut dicit Ps. In pace factus est locus eius. Cant. j. Lectulum nostrum stolidus. Est autem conscientia tranquilla siue quietata (ut dicit Hugo li. conclusioe)

De procuranda acceleratōe Fo. III

que omnib; est dulcis: nulli grauis: vtens amico ad gratiam: inimico ad patientiam: cunctis ad beniuolentiam: quibus potest ad beneficentiam: seipsa ad iusticiam. Hec ille. Tercio ppara fellam. i. spei soliditate. Sedens quidē in sella nec omnino erectus est neq; profusus inclinatus siue depressus. Sic spes nec omo eleuat cor p omnimoda securitate nec illud sinit profusus deprimi p desperationē. Securitas em siue certitudo spei est exclusiua desperationis: diffidētie: sed non timoris. Imo timor eā concomitat. Ps. B. In placitum est dno sup timētes eū et in eis q sperant sup misericordia ei. Nota quō spem et timorē coniūgit. Quarto ppara mensam. i. obedientiā. Sicut em mensa recipit cibaria et itez d mensa fundatur vt inde ori applicent: sic obedientia recipit iniuncta mandata et de obedientia pcedit in iunctoꝝ impletio que ē quasi cibus chri. i. gaudium eius. Eia. lxxv. Gaudebo i pto meo. i. mihi per obedientiā subdito. Ioan. iij. Deus cibus est vt faciā voluntatem eius q misit me. vt faciā inquit tam p me q per membra mea. Eia. lxxv. Transi hospes et orna mesam. Quinto ppara candela. i. rectā cordis intentionē. Sic em candela bñ sustinet et portat lumē: sic actio recta sustinet et dirigit lumen virtuose operationis. Hec est autē rectitudo interioris vt fiat opus bonum ppter glām dei. Mat. v. Sicut luceat lux vtra corā hominib; vt vt. ope. ve. bona et glificent ptem vestrū. Ps. De' glorificat in concilio sanctorū i quib; s. habitat deus. Sic itaq; oportet deo pparare cor: humile: quietū: sperans i dno: obediēs et in dei gloriā tendēs. Tren. iij. Leuemus scz in deū et eius glām corā da nra cum manib; i. opib; Hierem. xxxij. Dirige cor tuū in viā rectā. Tercia ē dispositio ornamentoz custodienda ne scz ali q feditate maculent: vel etiā ne hostes corā trari ibidem ingredient. Est em cor mundū et ornatū diligenter custodiendū. Pro. uerb. iij. Omnis custodia serua cor tuū qm ex ipso vita pcedit. Bern. A corde tanq; a radice pcedunt bona et mala.

Secda est preparatio aperi-
ritiue affectionis. Est em cor ornatū et i se dispositū deo aperiendū. j. Sach. j. Ad

periat dñs cor vtrūq; et. Et Apoc. iij. Ecce ego sto ad ostiū et pulsastiqs audierit vocē meā et aperuerit ianūā intrabo et. et. Lat. y. peti ipe sibi aperit. Aperi mihi cor: cor mea / vnica mea / columba mea. Et de q dulciter inuitat. Et reuera inuitatio tā dulcis et denominatioes tā gratiose qd sponsam suā vocat debet cor hūmanū multū tangeret incitare vt seipm aperiat p sanctū desiderū. Cordis autē materialis dispositio figurat qliter debeat eē mens aperta. Est em cor latū superi' et strictū inferi' p qd signat q debet eē strictū et clausū circa inferiōra et latū et apertū ad supiora. Col. iij. Que sursum sunt sapite nō q sup terram. Tū cor est triā gulatū p qd signat q mēs hūana debet eē apertā ad tria. Primo ad mandatoꝝ intelligentiā siue memoriā. Eia. iij. Que tibi pcepit de' cogita semp. Deu. yj. Erūt verba hec q ego pcepit tibi i cor de tuo. Secdo ad exequendoꝝ diligentia. j. Para. xij. Cum diligentia cūctā facite. Ibidē. Confortamr et agite diligēt et erit dñs vobiscū in bonis. et. Col. iij. Vbi cūq; facitis ex anio opamini sic dno et non hoib; : scientes q a dno accipietis retributionē hereditatis. Tercio ad diuinoꝝ donoz effluentia. Tren. iij. Bonū est cum silentio p̄solari salutare dñi scz vt cor cum desiderio expectet donum d. Aug. Qd desideras nō vides: sed desiderādo capax eris. Lu. xij. Cum venerit et pulsauerit cor festim aperiant ei. Gal. Huc confestim aperim' si hūc cū amore suscipim'.

Tercia est preparatio con-
firmatiue. Monis. Cor em mundū ornatū et dispositū atq; deo aptum ē ipi deo firmiter videndū et stabilendū. Eia. xj. In bono sit cor tuū. Heb. xij. Optimum ē grā stabilire cor. Eia. v. Esto firmus vīa dei. Ps. Vbi autē adherere deo donū ē. Hec vīq; adhesio pfirmat cor hūmanū tā bono eo q ipm vnt. Nam qm p̄hos: virtus vīra fortior est seipsa dispersa. Et sic dicit j. Eoz. vj. Qui adhaeret deo vnus spūs ē: Qui p̄z q in corde sicynito habitat deus. Et igit i h sacro tpe dñm hie possis i cor de tuo p aduentū ei' spūalem studē pparare cor tuū. Nā sic dicit Prover. xvj. Hōis est animū pparare. Nihil vīq; pdesset no

De aduentu domini

bis aduentus in carne: nisi nobis adueniret in mente. Nec aliquid vobis pdesset celebrare illum dominum aduentum et eius natiuitatem nisi in mentibus vestris faceremus spiritualis aduentus eius solennitatem. Sed bene bene quod parati faciunt quod pauci se disponunt quod pauci ad hanc solennitatem veniunt. quod reuera valde dolendum est. **T**heobaldus. J. Hic sicut agunt eo quod non sint qui veniant ad solennitatem. **I**gitur anima rationalis somnolenta in peccatis dormiens imo etiam mortua. Attende quod dicit saluator: **J**o. v. Venit hora et nunc est quando mortui. I. in peccatis audient vocem filii dei et qui dormierunt uiuent. s. uita gratie. **I**gitur sic dicit ps. Hodie si uocem eius audieritis nolite obdurare corda uestra. hodie inquam quod in presenti est tempus audiendi. nolite igitur obdurare etc. i. ulterius protrahere in peccato perseverare: quod hora est iam nos de somno surgere.

Tertio hora est. i. accelerandum est ut nos appareamus ad expectationem certissimam: et hoc respectu ultimi aduentus uicis ad iudicium tam periculosa est in hora mortis quam uisus in fine mundi. **L**uce. xij. Vos siles hominibus expectantibus dominum suum qui reuertatur a nuptiis. Et sequitur post. Et vos estote parati. Acceleranda est autem huiusmodi preparatio precipue propter tria.

Primo propter pueniendi temporis dubietatem.

Secundo propter euadendam demonis calliditatem

Tertio propter mitigandam iudicis seueritatem.

Primo propter pueniendam

temporis dubietatem. **J**o. Luc. xij. postquam dicit. Et vos estote parati: subdit. quod quod hora non putatis filius hominis uenire. Et

Bart. xxij. Si sciret pater familias qua

hora fur uenturus esset uigilaret utique et non

sineret perire domum suam. ideo et vos estote

parati quia qua hora non putatis filius

hominis uenire. Sicut enim dicit Seneca.

Multo s. uiam differentes mors incerta

praesentit. Itaque omnis dies uelut ultimus

iudicandus est. **E**t Greg. Horam ultimam

ideo uoluit dominus nobis esse absconditam

tam ut semper haberet suspecta et quam preui

dere non possumus ad illam sine intermissio

ne prepareremur. **H**ec ille. **P**reparate itaque

diligenter corda uestra ut digne celebrare

possitis aduentum domini. **N**escitis enim si iam

amplius de cetero aduentus domini et sanctam

eius natiuitatem celebrare poteritis: quod forte ante annum elapsum ueniet uobis hora mortis. **B**art. xxv. **V**igilate itaque quia nescitis diem neque horam. **I**deo scientes si. quod hora est etc.

Secundo propter euadendam

demonis calliditatem. **L**eo papa in quodam

sermone. **N**on desinit hostis antiquus de

ceptionum laqueos ubique prendere et ut quod

modo fidem credentium corrumpat instare

Ideo dicit Petrus. j. **P**e. v. **V**igilate quia

aduersarius uester diabolus tanquam leo rugiens

circumest etc. **C**allidius autem et uehemens

impugnat hominem in articulo mortis

Greg. **L**anto demon grauior tentatio

nes ingerit quanto magis peccatorem finis ap

propinquare conspicit. **P**s. **I**psi sunt demoni

nes calcaneus meus. i. sine uite obseruabit

Et Gen. ij. dicit dominus ad serpentem. **T**u insidiaberis

calcaneo eius. **P**repara igitur animam tuam

diligenter et diabolum repelle ne forte in

ipostitis articulo non possis eum repelle

re cum uoles. **Q**uia sicut dicit Beda. **D**ia

bolus quanto diutius possedit ratiō diffi

cilius dimittit. **I**n cuius figura: pharaō

uolebat dimittere et uix dimisit populum qui

sibi diu seruierat. ut patet **E**xo. pluribus ca.

Hora est igitur ut te prepara. **P**s. **E**cci. ij. **P**repara

anima tua ad tentationem.

Tertio propter mitigandam

iudicis seueritatem. **S**icut dicit Gregorius

Qualis hinc quisque egreditur: talis in iudicio

praesentabitur. **E**t **L**eprianus ponit hanc

regulam generalem. **Q**uia etiam ponit in decre.

de. **p**e. dist. j. c. **N**unquid. **Q**ualem te iue

nerit deus: tales te iudicabit. **S**tudeas igitur

dum potes iram iudicis mitigare quod tunc unum

placabilis erit ira eius. **S**ap. xij. **I**mpius

uicque in nouissimum sine misericordia ira supuenit

Nunc igitur dum tempus habes studeas iram iudicis

placere. **E**cci. xvij. **A**n te iudicium para

ra iustitiam. **P**repara igitur animam tuam cum omni

diligentia. **E**cci. xxxvj. **F**estina tempus et me

meto finis. **A**udi etiam quod dicat mortuus ui

uo. **E**cci. xxxvij. **M**emento iudicij mei sic

ei erit et tuum. **D**ibi heri et tibi hodie. **B**ess

diceret **T**empus quod operari potui transiit: sed tibi

adhuc operari licet. **Q**uia si cum mortuis uer

bum hinc posses audire utique quantum de